

منظور از انحراف ستون فقرات یا به عبارتی اسکولیوز ، انحنای ناهنجار جانبی در ستون فقرات می باشد و معمولاً با تغییر ظاهر کمر مشخص می شود. به طور کلی شکل طبیعی ستون فقرات ، یک منحنی در بالای شانه و منحنی دیگر در قسمت تحتانی کمر است. اگر ستون فقرات ، به شکل S یا C انحنای پیدا کند ؛ بدین منزله خواهد بود که فرد مبتلا به اسکولیوز می باشد. خواندن این مقاله که از سوی دکتر محمد ابراهیم طاهریان ، بهترین جراح ستون فقرات در تهران ، تهیه شده است به آگاهی بیشتر شما در ارتباط با عارضه نامبرده کمک می کند.

در حالت نرمال انحنای طبیعی ستون فقرات در ناحیه گردن ، قفسه سینه و کمر وجود دارد که اصطلاحاً به آن صفحه دیجیتال گفته می شود. لازم به ذکر است که این منحنی های طبیعی ، به عنوان جذب کننده های ضربه عمل می کنند و فشار مکانیکی را در حین حرکت انتشار می دهند. توجه داشته باشید که کودکان ، به ندرت با اسکولیوز متولد می شوند. در خصوص انحراف ستون فقرات در بزرگسالان ، باید اشاره داشت که تغییرات دیسک و مفاصل ستون فقرات و کاهش تراکم استخوان ؛ می تواند موجب بروز این بیماری در افراد بزرگسال شود.

علامت انحراف ستون فقرات

اسکولیوز را می توان با علائم ذیل مشاهده کرد:

۱. انحنای قابل رویت ستون فقرات : به نحوی که یک شانه یا ران ، بلندتر و برجسته تر از دیگری است و در نتیجه در این دسته از افراد ، لباس به نحو مناسبی روی بدن قرار نمی گیرد.
۲. درد در بخش تحتانی کمر و پا : انحراف ستون فقرات موجب بروز درد در قسمت تحتانی کمر و نیز ایجاد سوزش ، درد و بی حسی در پا می شود که با افزایش انحنای ستون فقرات و همچنین نشستن و ایستادن به مدت طولانی ؛ درد موجود در این نواحی از بدن ، تشدید یافته و وخیم تر می شود.

تشخیص انحراف ستون فقرات

پزشک با معاینه بیمار و بررسی علائم بیماری ، می تواند انحراف ستون فقرات را تشخیص دهد. البته جهت احراز وجود **انحراف ستون فقرات** ، سابقه پزشکی بیمار و خانواده درجه یک او را نیز مورد بررسی قرار داده و چنانچه بیمار ، جوان باشد ؛ درباره جهش و الگوی رشد وی نیز خواهد پرسید. در صورتی که انحنای ستون فقرات حداقل ده درجه باشد ؛ ممکن است بهترین متخصص ارتوپد در تهران یا ارتوپدیست ، آزمایش های بیشتری را در نظر بگیرد ؛ از جمله:

- اشعه ایکس ، درحالت ایستاده
- اسکن ام آر آی ؛ بویژه اگر عضله دچار ضعف یا در معرض تحلیل باشد.

این آزمایشات می توانند در مواردی که اسکولیوز با انحنای ستون فقرات بیش از ده درجه است ، به تشخیص علت انحنای ستون فقرات و زاویه منحنی کمک کنند.

درمان انحراف ستون فقرات

درمان انحراف ستون فقرات ، پیش از هر چیز بستگی به سن دارد و این که شدت آن چقدر است. اسکولیوز در بسیاری از افراد جوان مبتلا به این عارضه ، به تدریج بهتر می شود و هرگز نیاز به درمان ندارد. به طور کلی اهداف اصلی درمان اسکولیوز ، آهسته کردن یا توقف پیشرفت منحنی و تخفیف یا ممانعت از علائم و عوارض است. یک متخصص ارتوپدی خوب در تهران ، در راستای درمان انحراف ستون فقرات ؛ بسته به شدت آن ، یکی از موارد ذیل را درخواست می کند:

- **مهاربند:** مهاربند ؛ شبیه به نوعی کمرست است که در بالاتنه ، پوشیده شده و از زیربغل تا کشاله ران بسته می شود. مهاربندها معمولاً به اندازه تنه فرد تهیه می شوند و می توانند انعطاف پذیر یا سفت باشند. لازم به ذکر است که مهاربندها برای اسکولیوزهای ملایم استفاده می شوند و صرفاً به بیمارانی که در سن رشد هستند کمک می کنند. توجه داشته باشید که مهاربند ؛ می تواند زمانی که هنوز ستون فقرات در حال رشد است ، و خیم شدن **انحراف ستون فقرات** را متوقف کند. همچنین می تواند انحنا را بویژه همراه با ورزش کاهش دهد.
- **قالب گیری:** در نوزادان و کودکان و افراد خیلی جوان ، ترجیحاً استفاده از قالب توصیه می شود. قالب ، از فایبر گلس سبک یا گچ ساخته می شود و تمام مدت برتن خواهد بود. قالب نیز همانند مهاربند ، تنه فوقانی را از زیربغل تا کشاله ران می پوشاند.

انواع مختلف مهاربند یا بریس

مدلی که از قسمت فوقانی ستون فقرات تا ناحیه سرینی آن ادامه پیدا می کند ، با نام TLSO شناخته می شود. این بریس بدن را از زیر بغل تا باسن پوشش می دهد و شایع ترین نوع استفاده شده می باشد. مهاربندی که از گردن تا بخش سرینی ادامه داشته باشد ، CTLSO نام دارد. برخی از این بریس ها باید تمام مدت به تن باشند و دیگر مدل ها تنها زمان خواب باید استفاده شوند.

بریس های فول تایم

- **مدل : Milwaukee** نوع اصلی مهاربند انحراف ستون فقرات ، این مدل می باشد و از CTLSO ها محسوب می شود. این مهاربند یک ساختار فلزی سفت دارد ، و چون روی لباس پوشیده می شود در میدان توجهات قرار می گیرد. به خاطر اندازه ، ظاهر و ساختار آن ، امروزه به ندرت از این نوع بهره گرفته می شود.
- **مدل : Boston** امروزه بیشتر از این نوع بریس تجویز می شود. این مهاربند TLSO است و از زیربغل تا باسن را به خوبی می پوشاند. این مدل مهاربند از پلاستیک سفت ، اما خیلی سبک ساخته شده است و ساختار فلزی را ندارد. به همین خاطر زمانی که زیر لباس پوشیده شود قابل مشاهده نیست. این کمربند از پشت بسته می شود ، بنابراین برای پوشیدن آن به کمک نیاز خواهید داشت.
- **مدل : Wilmington** این نوع ، بسیار شبیه مدل قبلی است. این کمربند از همان مواد ساخته شده و مثل یک ژاکت پوشیده می شود ، اما تنها تفاوت در این است که از جلو بسته خواهد شد.

بریس های شبانه

بریس : Charleston پر استفاده ترین مهاربندی که در شب ها برای انحراف ستون فقرات استفاده می شود ، این نوع می باشد. این کمربند در دسته TLSO ها جای می گیرد و به صورت سفارشی برای شخص شما ساخته خواهد شد. این بریس به روی ستون فقرات فشار وارد می کند و از وسط آن را خم خواهد کرد. چنین عملی تنها زمانی که دراز کشیده باشید امکان پذیر است.

جراحی انحراف ستون فقرات

جراحی انحراف ستون فقرات یا جراحی اسکولیوز ، در صورتی که توسط یک جراح انحراف ستون فقرات خوب در تهران انجام شود ؛ می تواند پیشروی انحنا را متوقف کند و مشکلات مربوط به آن را کاهش دهد.

این مسئله که آیا جراحی گزینه مناسبی برای درمان این اختلال هست یا خیر ؛ بستگی به موارد ذیل دارد و در واقع با توجه به موارد زیر مشخص می شود.

- سن بیمار زمانی که ستون فقرات شروع به انحنا می کند.
- اندازه منحنی و این که در کدام قسمت ستون فقرات قرار دارد.
- این موضوع که **انحراف ستون فقرات** ، با چه سرعتی در حال پیشروی و رو به وخیم شدن است.
- این که بیمار تا چه حد به سایر درمان ها پاسخگو بوده است.

- این که اسکولیوز ، تا چه میزان سبب ایجاد درد در بیمار شده است.

متداول ترین جراحی جهت درمان اسکولیوز ، جراحی هم جوشی ستون فقرات است. در این عمل جراحی ، با استفاده از ایمپلنت فلزی و میله ها و اتصال آن به استخوان ستون فقرات ، انحنا را اصلاح کرده و استخوان را در جای خود نگاه می دارند تا بدین ترتیب ، ستون فقرات صاف شود.

درمان های مکمل در اصلاح انحراف ستون فقرات

- **ورزش منظم:** ورزش ، معمولاً بخشی از درمان انحراف ستون فقرات است ؛ زیرا مقاومت بدن و تناسب اصلی اندام را بهبود می بخشد. ورزش منظم ، عضلات کمر را محکم نگه می دارد و به این ترتیب از ستون فقرات حمایت می کند.
- **فیزیوتراپی:** ورزش های فیزیوتراپی نیز ؛ به عنوان بخشی از درمان اسکولیوز متوسط می باشند و در حین درمان با مهاربند توصیه می شوند. باید توجه داشت که ورزش می تواند به مشکلات تنفسی مرتبط با اسکولیوز کمک کند.

جلوگیری از ابتلا به انحراف ستون فقرات

از اسکولیوز نمی توان جلوگیری کرد ؛ اما تشخیص زودهنگام و درمان به موقع ، می تواند از تشدید این عارضه پیشگیری به عمل آورده و آن را متوقف یا حتی اصلاح کند.

انواع جراحی های پایه انحراف ستون فقرات

ستون فقرات در شرایط عادی ، مستقیماً از وسط بدن عبور می کند ؛ اما در عارضه انحراف ستون فقرات ، این وضعیت کاملاً صدق نمی کند. در حقیقت در این وضعیت ، یک انحنای واضح به پهلو در ستون فقرات ایجاد می شود. زاویه این منحنی ممکن است کاملاً کوچک ، نسبتاً بزرگ یا متوسط باشد. همه موارد اسکولیوز نیاز به جراحی ندارند ، اما مداخله پزشکی در برخی بیماران برای جلوگیری از پیشرفت و معکوس کردن درد کاملاً ضروری است. بهترین جراح ارتوپد تهران می تواند ضرورت انجام جراحی اسکولیوز را برای شما مناسب بداند. در برخی موارد ، بیش از یک جراحی برای دستیابی به بهترین نتیجه ممکن است نیاز باشد. جراح تمام فاکتورها را بر حسب وضعیت جسمانی شما در نظر می گیرد ، مزایا و معایب را مطرح می کند ، به شما این امکان را می دهد نحوه جراحی را انتخاب کنید.

جراحی فیوژن ستون فقرات

بسیاری از ناهنجاری های ستون فقرات برای درمان برخی تغییرات به جراحی فیوژن ستون فقرات نیاز دارند. فیوژن فرآیندی را توصیف می کند که به موجب آن مهره ها با استفاده از پیوند استخوان به هم جوش می خورند. به طور معمول ، بهبودی کامل پس از جراحی سه ماه طول می کشد. در طول دوره نقاهت ، پزشک پیشرفت همجوشی را از طریق تصویربرداری با اشعه ایکس ارزیابی می کند. مواد پیوند استخوان دارای چندین منبع بالقوه مانند دنده ها، ستون فقرات ، یا حتی لگن است. در بعضی موارد ، پزشک ممکن است از پروتئین های جایگزین پیوند استخوان استفاده کند. توجه به این نکته مهم است که همه بیماران باید سیگار را در ماه های قبل از تاریخ جراحی ترک کنند. سیگار موجب کاهش روند بهبودی و همجوشی موفق می شود.

Dr. M. E. Taherian
Orthopedic Surgeon
Endoscopic Disc Surgeon
Pelvic and Knee joints replacement surgery

دکتر محمد ابراهیم طاهریان
پزشک فوق تخصص جراحان ارتوپد
تخصص: جراحی مفاصل و دیسک

انحراف ستون فقرات

تهران، خیابان آفریقا، چهار راه جهان کودک، نبش کوچه شهیدی مانع، برج امیر پرویز
طبقه دوم، واحد ۴۳، پلاک ۷۶
تهران، خیابان دماوند، بین وحدیه و سیلان، ساختمان پزشکان شهریار، طبقه دوم، واحد ۱۹
☎ ۷۷۸۴۴۵۶۹ ۷۷۸۲۵۵۵۶ @Dr_taherian1 www.drme-taherian.ir

استثنوی

این جراحی، برای درمان اصلاح ناهنجاری های ستون فقرات استفاده می کند. در حین عمل، استخوان های آسیب دیده بریده و برداشته می شوند. پزشک می تواند این جراحی را به دو روش قدامی یا خلفی انجام می دهد.

جراحی قفسه سینه (توراکوسکوپ) با کمک دوربین

این روش فقط در مورد بیماران دارای انحنای قفسه سینه در ستون فقرات اعمال می شود. بهترین جراح ستون فقرات در تهران؛ باید یکی از ریه ها را موقتاً تخلیه کند. در حین عمل، پزشک برش های کوچکی به نام پورتال در کنار سینه ایجاد می کند. در مرحله بعد، جراح از دوربین و دستگاه های نظارت تصویری استفاده خواهد کرد. بعد از عمل، برش های کوچکی که در حین جراحی ایجاد شده در بازوی بیمار پنهان می شود و جای برش نیز بسیار کمتر است.

توراکوپلاستی یا جراحی ترمیم قفسه سینه

بیماران اسکولیوز معمولاً قوز دنده برجسته ای دارند. به طور طبیعی، این تغییر شکل هنوز هم هدف جراحی های اصلاحی انحراف ستون فقرات است. توراکوپلاستی عمل جراحی اصلاحی است که هدف آن کاهش اندازه قوز دنده است. معمولاً این روش شامل برداشتن نسبی پنج دنده است. معمولاً همراه با سایر جراحی های اصلاحی اسکولیوز انجام می شود، اما ممکن است به طور مستقل انجام شود و در بیماران متفاوت است. این روش امروزه معمول نیست، زیرا پیشرفت های فعلی در ابزار دقیق نخاعی منجر به اصلاح اصلاح چرخشی تغییر شکل شده است.

مراقبت های بعد از جراحی انحراف ستون فقرات

- باید بتوانید در مسافت های کوتاه قدم بزنید، از چند پله بالا و پایین بروید، خودتان از سرویس بهداشتی استفاده کنید.
- به تدریج درد کاهش می یابد، بدن برای بهبودی نیاز به زمان دارد، بنابراین باید آماده باشید تا آنجا که ممکن است در خانه استراحت کنید.
- داروی مسکن تجویز می شود.
- ممکن است احساس درد در عضلات پشت، به خصوص در ناحیه شانه داشته باشید؛ از این موضوع نگران نباشید، اما اگر درد شد؛ ناگهانی یا مداوم است،
- درد و بی حسی چند ماه پس از جراحی در اطراف ناحیه برش به دلیل کشش پوست در زمان جراحی است و هیچ نوع آسیب عصبی دائمی را نشان نمی دهد.
- هنگام دراز کشیدن در رختخواب یا تکیه دادن به پشت باید راحت باشید. در غیر این صورت، موقعیت خود را تغییر دهید.

- اکثر بیماران ۵ یا ۱۰ دقیقه با نشستن برای وعده های غذایی یا سایر فعالیت ها مشکلی ندارند.
- اجسام سنگین تر از کتری را بلند نکنید ؛ سعی کنید از فشار آوردن به کمر در ۸ هفته اول خودداری کنید.
- سعی کنید به مدت ۶ تا ۸ هفته از ایستادن به مدت طولانی ، اتو کشیدن ، پخت و پز ، شستشو یا فعالیت های دیگر خودداری کنید.

www.drme-taherian.ir